

Direktiv för arbetsgrupp

En ny era av samhällsbyggande

Sverige står inför en ny tid, med stort behov av att bygga samhället starkare. På kort tid har landet drabbats av finanskris, migrationskris och en långvarig pandemi. Vi har tagit oss igenom dem tillsammans, men kriserna i kombination med en politisk polarisering verkar ha lett till en oroväckande passivitet inför framtiden. Nu står vi mitt i en lågkonjunktur, med hög inflation och ett säkerhetsläge som ställer helt nya krav på oss. De politiska utmaningarna har troligen aldrig varit lika stora och komplexa som de är idag.

Samtidigt som vi måste hitta vägar att snabbt komma ut ur lågkonjunkturen och in i en framtid som klarar en grön omställning, tillväxt, energiförsörjning, fungerande infrastruktur, säkerhet och en välfärd i världsklass, har regeldjungeln blivit nära nog ogenomtränglig. Lagar, regleringar, processer liksom politisk och byråkratisk försiktighet sätter upp hinder - istället för att möjliggöra. Det duger inte.

I stora delar av landet råder brist på bostäder, brist på arbetskraft, boendekostnaderna är höga, energiförsörjningen klarar inte nyetablering av företag och transportsystemen är överbelastade. Samtidigt bor många människor i glesbygdskommuner med motsatta problem. Därtill är utmaningarna för välfärden i skolan, vården och äldreomsorgen större än på länge. I debatten ägnas för mycket tid åt detaljregleringar och hur hushåll och företag ska hållas under strikt uppsyn och inom allt trängre ramar - men till synes ingen tid alls åt att diskutera hur kraften i samhällets alla delar ska kunna frigöras.

Vi står inför en ny era - en nybyggera - där vi måste rusta Sverige starkt. Saker behöver göras här och nu för att vi ska kunna vara världsledande imorgon. Alternativet är att konkurrera med låga löner och stötta upp med statsbidrag till de delar av landet som hamnar efter. Det borde inte vara ett alternativ för någon politiker.

Arbetet med att bygga Sverige starkt går för långsamt. Kristdemokraterna vill ta täten och tillsätter en särskild arbetsgrupp som ska arbeta fram förslag för hur vi snabbare ska kunna lösa de samhällsproblem som finns och få bort flaskhalsar och hinder för att få fart på samhällsbyggandet. Det kräver konstruktiva och konkreta lösningar för att låsa upp politiken och byråkratin. Företag, organisationer och offentlig sektor ska kunna och våga ta initiativ som sätter fart på byggandet av framtidens Sverige.

Levande bostads- och stadsområden

En framgångsrik bostadspolitik kräver åtgärder som ger mer mark att bygga på, förbättrar rörligheten på bostadsmarknaden, kortar tiden som det tar från idé till färdigt hus, förenklar byggreglerna och leder till ett smartare och effektivare utnyttjande av de bostäder vi redan har. Sverige behöver en bostadsproduktion som möter en växande befolknings behov och önskemål. Inte minst är småhusbyggande eftersatt utifrån vad de flesta önskar sig. Det gäller också att möta människors behov av livskvalitet, träffpunkter och funktioner som gör att människor trivs och mår bra. Varje samhälle behöver byggas utifrån insikten att människan har såväl fysiska, sociala och själsliga behov.

Arbetsgruppen får i uppdrag att föreslå åtgärder för att få bort flaskhalsar i byggprocessen, öka konkurrensen på byggmarknaden och sänka byggkostnaderna. Hur kan ett helhetstänkande kring bostäder, service, arbete, miljö, transporter, fysisk aktivitet, rekreation och närheten till natur bli en hävstång istället för ett planerings- och resursproblem? Vi vill se målsättningar som skapar kreativitet och handling, inte detaljregleringar som hindrar, fördyrar och försenar. Vi behöver förslag som frigör politiken att lokalt och regionalt hålla hög hastighet och få saker gjorda. Därtill vill vi se över vad som krävs för att möjliggöra bostadsbyggandet också i lågkonjunktur för att inte tappa tid för att bygga bort brister. Kan ökad regional styrning användas för att få fart på bostadsbyggandet?

Stabil energiomställning

Energipolitiken har tre grundpelare: ekologisk hållbarhet, tillit till att energi alltid finns och kan levereras samt internationell konkurrenskraft. Det senaste årets energikris sätter fingret på en viktig sak: arbetet för att lösa utmaningarna behöver göras nu. Energisystemet måste vara hållbart och stabilt med både storskaliga och småskaliga producenter. Det ska finnas el att få, till en rimlig kostnad. Vi behöver också ha energiproduktion i alla delar av landet.

Arbetsgruppen får i uppdrag att komma med förslag som kan sätta fart på byggandet av ny energiproduktion och ett fungerande elnät med hög kapacitet. Vad krävs för att stimulera innovation? För omedelbara och långsiktiga investeringar och stabila villkor? För att få energiproduktion i hela landet och minska på behoven av långväga transporter av bland annat el? Behövs större statlig styrning av planering och initiativ? Kan miljöprövningen vid etablering av produktionsanläggningar och högsäkerhetsledningar kortas och effektiviseras? Behöver tilldelningen i elnätet viktas så att samhällsnyttig verksamhet och industrin prioriteras? Arbetet med att producera hållbart bränsle för exempelvis flyg, sjöfart och jordbruket behöver intensifieras. Förslag ska tas fram för att påskynda och underlätta för omställningen och ökad produktion.

Infrastruktur som klarar uppgiften

En central del i samhällsbygget är en fungerande infrastruktur som möter industrins behov av transporter, skapar fungerande regionala arbetsmarknader och klarar behovet av välfungerande och effektiva persontransporter.

Samhällsbyggandet av vägar, järnväg, flyg, hamnar och nätkapacitet måste därför hålla ett högt tempo. Finns lämpliga möjligheter att finansiera viktiga infrastrukturprojekt framöver, än enbart nya satsningar genom statens budget.

Arbetsgruppen får i uppdrag att komma med förslag på hur fler möjligheter att finansiera infrastruktur ska komma till stånd. Det bör göras utifrån insikten att staten lånar billigast på marknaden och att typ av objekt och intäkter behöver analyseras noggrant för att säkerställa kostnadseffektivitet. Den ska också föreslå konkreta åtgärder för hur arbetsmarknadsregionerna ska kunna fungera bättre. Hur ska vi satsa för att skapa bättre och hållbara transporter av både personer och varor? Hur ska det kunna gå fortare än det gör idag?

Kompetens för liv och tillväxt

Sverige står inför en situation där många branscher inte kan hitta rätt personer att anställa, trots arbetslöshet. Samtidigt är arbete en av de viktigaste faktorerna för att alla ska kunna leva ett gott liv.

Det finns stor potential till fler arbetstillfällen om kompetensbristen kan motverkas - och därigenom stärka företagsklimatet. Det är väsentligt att samverkan mellan skolor, lärosäten och näringsliv ökar så att tillräckligt många utbildningsplatser finns på områden där arbetsgivare behöver personal - och att unga får upp ögonen för vilka utbildningar som leder till ett jobb.

Arbetsgruppen får i uppdrag att hitta sätt att snabbt få till en bättre fungerande kompetensförsörjning. Hur kan staten och arbetsgivare tillsammans bidra till att livslångt lärande och möjligheterna att gå från ett jobb till ett annat? Hur behöver reglerna för arbetskraftsinvandring se ut? Hur ska den som idag har svårt att få ett arbete kunna hitta ett imorgon? Borde universiteten prioritera mer för att bli världsledande inom vissa områden, där Sverige har eller kan få världsledande innovation och företag? Hur ska fler få tillgång till spetsutbildningar inom universitet och yrkesutbildningar? Kan digitaliseringen bidra mer och snabbare?

När det offentliga får växtvärk

Vi ser hur det offentliga sätts på svåra prov när en ort eller stad växer snabbt till följd av en stor industrietablering. Det är av oerhörd vikt att investeringar inte blir ett problem. Därför måste behoven snabbt mötas av kommun, region och stat.

Stora investeringar kräver snabb etablering av bostäder, skolor, vård, handelsplatser, kommunikationer och så vidare. Ofta går det för långsamt. Ibland utan en helhetssyn. Förskolor, skolor, sjukvård, och annan samhällsnytta finns inte på plats i samma takt som nya företag och deras anställda kommer till.

Arbetsgruppen får därför i uppdrag att föreslå hur det offentliga snabbt kan backa upp stora investeringar och lösa problemen. Handlar det om att olika myndigheter inte kan eller vill arbeta tillsammans? Är det ekonomiska problem? Finns det inte företag som kan bygga och driva verksamheter? Är det planprocessen och politiken som inte hänger med? Är det detaljreglering i strandskydd och artskydd som skapar onödiga hinder? Samarbetar inte olika kommuner för att lösa utmaningarna för samhällsbyggandet som uppstått i en kommun? Och vad ska vi göra åt det?

Sammanfattning och form

Sammantaget finns ett ökat behov av att arbeta med frågor som rör samhällsbyggandet - maskineriet, kuggarna - som måste haka i varandra för att helheten ska fungera och samhället inte stanna upp vid förändringar och kriser.

En ny politikutvecklingsgrupp tillsätts för att arbeta med konkreta politiska lösningar. Med uppgift att ta fram kristdemokratiska förslag om hur infrastruktur, bostäder, stadsplanering, arbetstillfällen, energiförsörjning, offentlig och kommersiell service kan utvecklas effektivt, för att trygga ett samhälle som både kan växa och hålla samman.

Fokus ska vara hur förenklingar och effektivitet ska kunna hjälpa till att få ökad framdrift i samhällsbyggandet. Riktningen anges i uppdraget och rapporten ska därför fokusera på de konkreta åtgärderna och förslagen. Det kan handla om att ta bort flaskhalsar, reglering som hindrar, förslag på finansieringsformer, förslag på ny lagstiftning som möjliggör - och annat som konkret leder framåt och snabbt kan rusta Sverige starkt inför framtiden.

Gruppen bör arbeta kreativt och samarbeta med sakkunniga från universitetet, branschorganisationer och civilsamhälle. Gärna i form av rundabordssamtal, hearings, lyssnarsamtal, öppna enkäter eller forum, seminarier, digitala möten, etcetera.

Arbetsgrupp

-

Ordförande

Hans Eklind, ekonomisk-politisk talesperson och riksdagsledamot

Ingående personer

Beslutas av partistyrelsen augusti 2023.

Referensgrupp

Beslutas av partistyrelsen augusti 2023.

Produkt

En rapport ska tas fram med korta analyser och konkreta reformområden och reformförslag. Omfånget bör inte vara längre än 30 sidor (inklusive inledning).

Tidplan

Ordförande: Arbeta fram disposition för rapporten till partistyrelsen augusti 2023

Partistyrelsen: Övriga ledamöter för arbetsgruppen presenteras augusti 2023

Verkställande utskottet: Slutlig rapport behandlas senast februari 2025

Partistyrelsen: Slutlig rapport behandlas senast februari 2025

Partifullmäktige: Slutlig rapport behandlas vid extra partifullmäktige senast april 2025

Förankring

Delnyheter kan presenteras under arbetets gång och arbetet ska löpande förankras i verkställande utskottet. Ansvarig har i uppdrag att göra en prioritering för delrapporteringar. De mest aktuella frågorna och de som är strategiskt viktiga för Kristdemokraterna bör prioriteras först. Gruppen föreslås arbeta med egna referensgrupper i sitt arbete.

Partistyrelsen fattar de formella besluten om nya förslag och positionsförflyttningar.